

Zondag 15 november 2020

Mattheus 25: 1-13

Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt en erop uittrokken, de bruidegom tegemoet.

De gelijkenis die Jezus vertelt over de meisjes met hun lampen doet me denken aan het Sint-maartenfeest waarmee op 11 november een reeks van lichtfeesten begint. Ik herinner me de tijd dat mijn kinderen klein waren. We deden voor het eerst mee met een lampionoptocht van de kleuterschool. We liepen in optocht met de kinderen zingend langs de huizen. Elk kind met in hun handjes een uitgeholde knolraap met daar binnenin een waxinelichtje. Het was boos novemberweer maar dat maakte het des te spannender. Het was ook ons eerste Maartensfeest en wij als ouders moesten nog veel leren. Een windvlaag woei het mooie lichtje uit; onze dochter in tranen. Gelukkig waren er andere moeders met droge lucifers. En nieuwe waxientjes als dat nodig was. Het was een mooi feest.

Is het toevallig dat volgens oeroude kerkelijke traditie op een zondag in november de gelijkenis op het leesrooster staat die vertelt van een feest waarbij 10 meisjes de feestvreugde mogen verhogen met hun lampen?

Er is daar sprake van een bruiloft en een bruidegom. De meisjes hebben een eervolle taak. Als waren zij een commissie van ontvangst – mogen ze de bruidegom als hij komt met hun licht binnen halen.

Daar gaan ze , opgetogen op weg om hem te ontvangen. Maar het duurt lang voor hij komt. Het wordt een nachtwake voor de meisjes. Naast hun lampen dommelen ze, de een na de ander, in. Tot daar geroep klinkt: Word wakker, de bruidegom, Hij komt eraan! Alle tien zijn ze meteen wakker en ze pakken hun lampen die nu bijna opgebrand zijn. Vijf meisjes waren zo verstandig om extra olie mee te nemen. Zij vulden hun lampen bij. Dat het zo lang geduurd had deerde hen niet. In de nacht bleef hun licht schijnen. Vijf meisjes hadden daar niet op gerekend. Zij hadden zich niet goed voorbereid. Hun licht was uitgegaan. Ze moesten alsnog op zoek naar brandstof en daardoor kwamen ze te laat. Zij misten het feest.

Jezus vertelt dit verhaal aan zijn vrienden kort voor zijn dood.

Hij heeft over 'het koninkrijk van de hemel' wel meer gesproken als over een groot feest.

Een bruiloftsfeest waar de liefde gevierd wordt. Dat koninkrijk van de hemel is als een feest.

Het is 'feestelijk leven' waartoe God de mensheid heeft bestemd.

Voor zo een vreugdevol leven heeft Jezus gewerkt. Hij heeft aan wie dat wilde geleerd hoe je daartoe komt , hoe je dat doet.

In één zin een heel boek vol wijsheid samengevat:

Heb God lief en heb je naaste lief zoals jezelf. Want die is een mens zoals jij.

Hij heeft het hen voorgedaan. Hij stak als het ware een licht in mensen aan. Gaf hen nieuw perspectief. In zijn levenssfeer schrijft niemand de ander af.

Misschien was zijn geloof te lichtzinnig

Dacht hij dat koninkrijk waarvan hij sprak, die andere wereld -naar -Gods -hart, te dichtbij.

Met zijn eigen dood voor ogen heeft hij toen zijn leerlingen willen voorbereiden op de lange duur:

Geef de hoop op vreugdevol leven waarin mensen elkaar tot hun recht doen komen niet op. Ga niet denken dat het niet kan bestaan. Wordt niet moedeloos, niet cynisch.. Laat het licht dat ik in jullie heb aangestoken niet doven. De bruidegom komt. Blijf naar hem uitzien, blijf hem verwachten.

En wie die 'bruidegom die komen zal' dan wel is?

Is het God zelf, de goddelijke geestkracht die ons eens allen zal verlichten ? Zo wordt in het Oude Testament de Eeuwige, God, als liefhebbend bruidegom uitgebeeld.

Of wordt daar Jezus mee bedoeld? Het evangelie van Mattheus lijkt dat wel te willen zeggen.

In de christelijke theologie is men dan ook gaan spreken over 'de wederkomst van Christus'.

Zo beschouwd kunnen we de gelijkenis van de bruidegom op wie het wachten blijft

verstaan als een dringend beroep van Jezus op zijn vrienden om op hem te blijven wachten.

Ook - zelfs als hij in het donker is verdwenen.

'Wachten jullie op mij?'

Deze zin stond op een briefkaart die uit de trein gegooid werd. In 1943.

Een groet aan vrienden die op wonderbaarlijke wijze bij hen terecht kwam.

'Wachten jullie op mij', het laatste woord van een jonge vrouw die in de goederentrein op weg is naar het einde, naar Auschwitz.

Haar naam: Etty Hillesum.

Een mensenkind als jij en ik wier leven om haar jood-zijn afgeschreven en afgebroken werd.

Een jonge vrouw die in Amsterdam met haar vriendenkring geleefd heeft.

Die voor velen daarbuiten net als

Anne Frank na haar dood bekend

werd door haar dagboek dat was

achtergebleven. Zij had het aan een

vriendin ter bewaring gegeven toen

ze naar Westerbork vertrok. 40 jaar

later verscheen het in druk en het

maakte toen meteen al grote indruk gemaakt op wie het las.

Het is een indringend getuigenis van

hoe het was om als ongewenst

persoon te moeten leven in

oorlogstijd in Amsterdam.

Het is vooral zo bijzonder omdat haar

dagboek vooral laat zien hoe een

'gewone' jonge vrouw onder de druk

der omstandigheden een groeiproces,

een innerlijke ontwikkeling heeft

doorgemaakt.

Wie haar leest, is getuige van een geestelijke geloofsontwikkeling waarin zij tegen alle

vernietigende krachten in het leven hoog hield. En de liefde.

Onwaarschijnlijk bijna – die liefde – als alles om je heen en van je zelf afgebroken wordt.

Luister naar wat zij schrijft:

Ongedifferentieerde haat is het ergste wat er is. Het is een ziekte van de eigen ziel...

Het nazibarbarisme roept in ons eenzelfde barbarisme wakker...

Men kan zeer strijdbaar en principieel zijn ook zonder volgepropt te zitten met haat en men kan tjokvol zitten met alweer die haat, zonder dat men precies weet waar het eigenlijk om gaat...

Wie verschillende mensen over één kam scheert (een groep veracht) toont daarmee zijn eigen ongedifferentieerdheid.

Men moet steeds zijn hart "uitbouwen", zodat er plaats is voor velen.

De meeste mensen hebben maar weinig plaats in hun hart. Wanneer zij er een nieuw iemand in sluiten, moeten de anderen er weer uit.

Zo schrijft zij. En – naar getuigenissen van mensen die haar daar meemaakten - zó heeft zij in de maanden dat zij tenslotte in het doorgangskamp Westerbork verbleef ook geleefd.

Vanuit een zichzelfvergetende liefde voor wie dat nodig had.

Nog één citaat:

Ik zal je helpen God, dat je het niet in mij begeeft, maar ik kan van tevoren nergens voor instaan. Maar dit ene wordt me steeds duidelijker, dat jij ons niet kunt helpen, maar dat wij jou moeten helpen – En dit is het enige, wat we in deze tijd kunnen redden en ook het enige waar het op aankomt: een stukje van jou in onszelf, God.

Aan deze Etty Hillesum moest ik denken

Nu het vanmorgen gaat over: het licht brandend houden midden in de nacht.

Nu het gaat over wachten en uithouden, volhouden, ook als er zo weinig te zien is van dat koninkrijk dat ons beloofd wordt en 'de bruidegom' uitblijft.

Ik zal je helpen God, dat je het niet in mij begeeft...

Iemand zei eens in een lezing over Hillesum:

"De laatste zin die Etty Hillesum schreef, op een uit de trein geworpen briefkaart luidde:

'Wachten jullie op mij? 'Het zou er niet slecht voorstaan met de wereld als zij vol

verwachting zou uitzien naar de geest die Etty Hillesum doortrok en waarvan zij een getuige was."

De geest van liefde, die niemand uitsluit, die ondanks tegenkrachten de hoop op liefdevol samenleven levend houdt moge die ook ons bezielen.